

A muzeológusoknak másik aggálya az volt, hogy a költségvetési keretünk csökkenni fog. Azonban meg kellett állapítani, hogy a jövő évi költségvetés nem mutat csökkenő tendenciát. Meg kell állapítani azt is, hogy a tanácsai kezelésbevétele óta csökkent az adminisztráció. Befejezőképpen őszintén megírtam, hogy amennyiben a megye magáévá teszi a Művelődésügyi Minisztérium megállapításait a múzeumok működésének irányelveiről, amelyet a „Békés megyei múzeumok működésének irányelvei” címmel körlevélként küldött meg, akkor a megyei múzeumok töretlenül fognak működni. S amennyiben a megye irányító és vezető gyakorlatában az domborodik ki, hogy a múzeumok tudományos intézetek, amelyek népművelési tevékenységet is végeznek — akkor fejlődésük biztosítva lesz!

Több mint 20 év távlatából nézve mi az igazság? Minisztériumi irányelvek ide, miniszteri irányelvek oda, megyénk Művelődési Osztálya eleinte a múzeumban is a népművelést tekintette legfőbb feladatának. Azt hiszem, hogy a megyénkben egyedül én voltam az, aki a megyei irányvonalat tudomásul vettem, de rendületlenül publikáltam tovább. Azt tartottam, hogy könyveim is a népművelést szolgálják, de magas fokon. Azt tapasztalom, hogy megyei vezetőink szemlélete e téren megváltozott. Rájöttek arra, hogy végső soron a múzeumok olyan tudományos intézetek, amelyek természetesen népművelési feladatot is teljesítenek a maguk sajátos eszközeivel.

6. Akik segítették munkámat: a beosztott alkalmazottak

A múzeumnak a megszervezésekor két alkalmazottja volt: a múzeumvezető és egy hivatalsegéd. Az utóbbi állás betöltésekor kezdetben arra törekedtem, hogy olyan személyt nyerjek meg, aki néprajzi érdeklődésű és becsüli a múzeumban folyó munkát. Egy-két ilyen hivatalsegédünk volt is, de csak ideig-óráig. Egy ideig elég volt egy hivatalsegéd: ugyanis hetenként csak csütörtökön és vasárnap tartottuk nyitva a múzeumot a nagyközönség számára. Később, ahogyan fejlődött a múzeum, úgy növeltük a nyitvatartás idejét. A hivatalsegéd munkakörét kettéválasztottuk, teremőri és takarítói munkakörre. Évtizedeken keresztül a múzeumigazgatón kívül, napi 8 órában foglalkoztatott teremőr és napi 4 órás takarítója volt a múzeumnak. A beosztottak általában hosszabb ideig dolgoztak, különösen a teremőrök, de meg is becsültük őket.

Az első időkből Aklan Jusztina, később pedig Sárközi Ferencné szolgált hosszabb ideig. Iratainkból kitűnik, hogy Sárközi Ferencné a kisegítő II. kulcsszámú álláson dolgozó hivatalsegéd 1964. évi november hó 1-i hatállyal kérte nyugdíjaztatását. Indokai: betöltötte az 57. évét, és összesen 11 évet szolgált. Kérte a Békés megyei Múzeumok Igazgatóságát, hogy részére öregségi nyugdíjat megállapítani és folyósíttatni szíveskedjék. A 46/1964. számú iratunk arról tanúskodik, hogy 1964. évi október 16-án feleségem, Nagy Gyuláné, Verasztó Erzsébet arra kérte a Békés megyei Múzeumok

Igazgatóságát, hogy a megüresedett kisegítő II. kulcsszámú állásra 1964. évi november hó 1-i hatállyal alkalmazni szíveskedjék. Kérelmét megindokolta: a 3 gyermekünk már felnőtt. Családunk anyagi helyzete megköveteli a munkábaállást: a gyermekeket iskoláztatni kell. Az elvégzendő feladatokat jól ismeri, a múzeumi munka számos területén társadalmi munkában dolgozott is már. A Megyei Igazgatóság nevezett a 7473. kisegítő III. munkakörbe havi 900 forint illetménnyel kinevezte. Szolgálatára nagy szükség is volt: hetenként átlagosan 2 napon a Vásárhelyi-pusztán kutattam. Távollétem alatt a múzeumban helytállt, ezért a tudományos munkámat nyugodtan végezhettem.

A 21/1972. számú irat fiamnak, Nagy Zoltánnak egy olyan lépését tartalmazza, amely döntő módon befolyásolta további életútját. Az 1972. év február 28-án egy kérelmet nyújtott be a Békés megyei Múzeumok Igazgatóságához, amelyben előadta, hogy a néprajzot élethivatásának választotta, s kérte a Békés megyei Múzeumi Szervezet kötelékébe való felvételét, jelesül a Szántó Kovács Múzeumban alkalmazni, s ezzel a lehetőségét megteremteni annak, hogy később az egyetemet elvégezhesse. Vázolta, hogy a családi hagyományok és a véglegessé váló elképzelése arra ösztönzik, hogy néprajzos legyen. Az orosházi múzeumban már eddig is végzett kisebb-nagyobb munkát. Igazgatóságunk 70/125—1/1972. szám alatt ki is nevezte 1972. évi március 15-i hatállyal 7464. kulcsszámú múzeumi munkaerőnek havi 1000 forintos alapléttel. Zoltán fiam rövidesen megkapta a munkakörének leírását: szakirányítás mellett részt vesz a néprajzi tárgyak gyűjtésében. Közreműködik az anyag nyilvántartási munkáiban: leltározás, kartonozás, kartonfényképek készítésében. Részt vesz az időszakos és vándorkiállítások rendezésében, forgalmazásában. Tárlatvezetést tart. Raktárirend kialakításában és az anyag tisztogatásában is részt vesz. Zoltán fiam igyekezett jól dolgozni, és hamarosan konkrét eredményekről tettem jelentést a Megyei Igazgatóságnak: 100 db néprajzi tárgyat leltározott. Az állandó kiállításunkkal részletesen megismerkedett. Áttanulmányozta az 1955-ös és 1959-es évkönyveinket, s egyébként is sok szakmai könyvet olvasott és jegyzetelt ki. Azt is jelentettem, hogy minden szombaton konzultációt tartottunk. Végül munkánkról, annak eredményéről időnként beszámoltam. Hamarosan felvették fiamat a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének levelező tagozatára. Múzeumi munkája mellett elvégezte annak első évfolyamát. Ennek alapján felvették a nappali tagozatra, s ezzel a munkaviszonya múzeumunknál megszűnt.

Az ELTE Néprajzi Tanszéke 1977. évi május 24-én arról értesített, hogy a néprajzi szak tanterve szerint a II. évet végzett hallgatók 4 hetes múzeumi gyakorlatra kötelezettek. Nagy Veronka vásárhelyi származású hallgató kérte az orosházi múzeumba való beosztását. Nevezett 1977. évi július 4-től július 24-ig múzeumi gyakorlaton vett részt. A szorgalmasan és jól dolgozó egyetemistáról csak jót tudtam a beszámoló jelentésemben írni. A hallgató megismerkedett a múzeumba kerülő tárgy útjával a múzeumi

kiállításig. Ennek munkafázisai: megszerzés, tisztogatás, leltározás, kartonozás, raktárrendezés. Ismerkedett a különféle leltárkönyvekkel és leltározással. Bemutattam azt a munkafolyamatot, amely a témaválasztástól a publikáció elkészítéséig tart. Szociális gondoskodásunk: a hallgatónak a múzeum tudott szállást biztosítani, ágyat, ágyneműt a Mezőgazdasági Technikum adott. Kedvezményes ebédjegyet is szereztünk a számára. A szorgalmas, szórahajló hallgató elérte célját. Az utolsó délután 2 óráig tartó vizsgaszerű beszélgetésből kitűnt: Nagy Veronkából jó néprajzos lesz, érdemes volt vele foglalkozni.

7. Fizetésem alakulása

A könyvem írása közben arra kértek, hogy szenteljek néhány sort annak a bemutatására, hogyan alakult a fizetésem a kezdettől nyugdíjaztatásomig. Bizonyára jó szolgálatot teszek ezzel a múzeumok történetével foglalkozó kutatóknak. Szerencsére a személyi okmányaim között megtaláltam őket, s így a kérést teljesíthetem. A dolog érdekessége az, hogy sohasem tudtam pontosan mennyi a fizetésem, amely az évek során a következőképpen alakult:

1950. IX. 1.	950,— Ft	1971. III. 1.	3293,— Ft
1951. I. 10.	1000,— Ft	1972. VIII. 1.	4104,— Ft
1953. I. 1.	1298,— Ft	1973. IX. 1.	4275,— Ft
1953. IX. 1.	1416,— Ft	1974. VIII. 1.	4466,— Ft
1955. IX. 1.	1534,— Ft	1975. I. 1.	4693,— Ft
1957. VI. 1.	1850,— Ft	1976. I. 1.	4930,— Ft
1959. V. 1.	2000,— Ft	1977. I. 1.	5220,— Ft
1962. V. 1.	2200,— Ft	1977. IX. 1.	5650,— Ft
1969. III. 20.	2698,— Ft		

Én azt hiszem, fizetésem alakulásából is látható, hogy ezen a szép, de küzdelmes pályán nem az anyagiak tartottak meg, hanem az az ügyszere-
tet, amellyel városomat és környékét igyekeztem szolgálni.

8. Nyugdíjaztatásom

A 60. életévemet 1971. november 16-án töltöttem be. Miután, hála Istennek, teljesen makkegészséges voltam, a napi nyolcórás munka meg sem kottyant. Eszem ágában sem volt a nyugdíjaztatásomat kérni. De nem is értem rá ilyesmivel bibelődni, hiszen abban az időben lázban égettem, mivel akkor készítettem pusztai trilógiám befejező részét, a „Parasztélet a Vásárhelyi-pusztán” című könyvem, Tudat alatt abban reménykedtem, hogy miután az orosházi múzeumot én szerveztem, szolgálhatok addig, míg az egészségi állapotom ezt megengedi.